

PROGRAM WYCHOWAWCZY

Policyjnego Liceum Ogólnokształcącego w Słupsku

**„Każde dziecko to wielki i ważny świat,
Janusz Korczak**

Podstawa prawna:

1. Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991
  2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2012 w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół
  3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii
  4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno - pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
- Statut szkoły

Wstęp

Myślą przewodnią niniejszego programu jest wychowanie rozumiane jako dialog nauczyciela z innymi ludźmi, zwłaszcza z dzieckiem i jego rodzicami, dialog z klasą i szkołą jako całością, dialog z różnymi koncepcjami i systemami pedagogicznymi, który pozwalają odnaleźć własną drogę postępowania wychowawczego. Dialog przynoszący względnie trwałe skutków rozwoju jednostki w jej sferze fizycznej, umysłowej, społecznej, kulturowej i duchowej.

Zdaniem szkoły jest bowiem stworzenie planu wychowawczego, a zadaniem nauczyciela – wychowawcy opracowanie na jego bazie tematyki lekcji wychowawczych. Okazuje się, że jest to niemały problem. Poświęcenie godzin wychowawczych wyłącznie sprawom bieżącym, choćby wychowawczo istotnym, sprawia, że pojęcie wychowanie zaczyna być przez uczniów i nauczycieli pojmowane jedynie jako przykry obowiązek. Uczniowie traktują wychowanie jako reagowanie nauczyciela na złe zachowanie, dyscyplinowanie klasy. Wychowanie może się też kojarzyć z organizowaniem życia w szkole (wycieczki, uroczystości szkolne).

Celem tego programu jest stworzenie jednolitej, przejrzystej koncepcji wychowawczej szkoły, która pomoże przezwyciężyć pejoratywne myślenie o kształtowaniu osobowości młodych ludzi. Wychowanie przecież ma otwierać ucznia na dobro, wspierać w osiąganiu dojrzałości emocjonalnej, nabywaniu odporności w walce z przeciwnościami, ma wreszcie przygotować do odpowiedzialności i ofiarności oraz wyboru drogi życiowej.

Cele ogólne programu

- Wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej, aksjologicznej.
- Kształtowanie postaw służących wszechstronnemu rozwojowi osobowości ucznia.

- Tworzenie warunków do pełnego i samodzielnego rozwoju ucznia.
- Wdrażanie nowego stylu wychowania opartego na indywidualizacji, podmiotowości i samodzielności ucznia.
- Aktywizacja samowychowawcza.
- Rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów
- Rozwijanie partnerskiego współdziałania podmiotów wychowania.
- Podnoszenie jakości pracy wychowawczej szkoły, jej efektów edukacyjnych.
- Podjęcie aktywnej działalności w środowisku lokalnym.

Cele wychowania

- Przygotowanie ucznia do sprawnego funkcjonowania w środowisku szkolnym, rodzinnym, lokalnym i państwowym.
- Kształtowanie kompetencji ułatwiających rozwiązywanie problemów własnych i środowiska społecznego.
- Budowanie więzi międzyosobowych w grupie rówieśniczej oraz w relacjach uczniów, nauczycieli i rodziców, opartych na przyjętych wartościach: dobra, piękna, prawdy, empatii, tolerancji.
- Rozwijanie postaw humanitarnych ukierunkowanych na niesienie pomocy potrzebującym.
- Kształtowanie postaw prozdrowotnych.
- Kształtowanie postaw odpowiedzialności za tradycje klasy, szkoły, regionu, narodu. Budowanie wśród uczniów więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną
- Przybliżanie rodzicom i innym podmiotom środowiska szkolnego. Współpraca z rodzicami w celu kształtowania postaw prozdrowotnych
- Kształtowanie systematyczności i wytrwałości ucznia .
- Kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu

Model absolwenta

W wyniku procesu wychowania, nauczania – uczenia się uczeń powinien :

wykazać się postawami i zachowaniami świadczącymi o:

- radzeniu sobie w sytuacji konkurencji, rywalizacji, niezgodności poglądów i konfliktów,
- umiejętnym eliminowaniu sytuacji stresowych,
- przygotowaniu do odpowiedzialnego współtworzenia otaczającego świata i odnajdowaniu w nim własnego miejsca,
- odpowiedzialności za swoje życie i własne sukcesy.

wykazać się umiejętnościami pozwalającymi:

- właściwie oceniać otaczające zjawiska i formułować własne poglądy,
- prawidłowo komunikować się i rzetelnie pracować w zespole,
- poszukiwać, porządkować, wykorzystywać informacje z różnych źródeł wiedzy, uwzględniać różne punkty widzenia i łączyć je w spójną całość,

- odnosić zdobytą wiedzę do praktyki oraz tworzyć potrzebne doświadczenia, odważnie budować swoje plany, zmierzać do realizacji wymarzonej wizji oraz umacniać poczucie własnej wartości i akceptacji siebie,
- skutecznie działać i odnosić sukces w podjętych zamierzeniach,
- podejmować wysiłek intelektualny oraz ciągle rozwijać sprawność i osobiste zainteresowania.

wykazać się wiadomościami dotyczącymi:

- metodyki pracy naukowej,
- mocnych i słabych stron swojej osobowości,
- aktywności zawodowej człowieka,
- ścieżki zawodowej,
- dokumentacji osobowej poszukującego pracy.

Integralną częścią programu wychowawczego jest program profilaktyczny szkoły, który formułuje dodatkowe standardy wychowania.

Formy realizacji

Zadania programowe są realizowane:

- na lekcjach przeznaczonych do dyspozycji wychowawcy klasy;
- na apelach, konkursach i uroczystościach szkolnych;
- na zajęciach pozalekcyjnych i pozaszkolnych;
- we współpracy z wychowawcami klas, rodzicami, środowiskowymi placówkami działającymi na rzecz wychowania i opieki.

Realizatorzy

Wychowawca klasy – odpowiedzialny za realizację zadań i efekty pracy wychowawczej w klasie, trenerzy, pedagog – koordynator całokształtu działań wychowawczych.

Podmioty wspomagające – dyrektor szkoły, nauczyciele przedmiotu, rodzice, placówki wychowawczo-opiekuńcze, organy samorządowe i inne podmioty środowiskowe m.in. stowarzyszenia.

Struktura oddziaływań wychowawczych

Rada Pedagogiczna

- Diagnostuje sytuację wychowawczą w szkole.
- Proponuje działania strategiczne.
- Określa zapotrzebowania klas na konkretne programy profilaktyczne.
- Określa zapotrzebowanie nauczycieli na formy doskonalenia zawodowego wzmacniające kompetencje wychowawcze nauczycieli i wychowawców
- Proponuje zmiany w zatwierdzonych planach pracy.
- Inspiruje działania innowacyjne i koncepcje programów wychowawczych.
- Ocenia stan wychowania i dydaktyki w szkole.
- Prognozuje potrzeby szkoły w zakresie oddziaływań wychowawczych.

Nauczyciele

- Współpracują z wychowawcą klasy i pedagogiem w realizacji zadań wychowawczych szkoły i klasy.
- Informują wychowawcę klasy i pedagoga o wszystkich problemach uczniów związanych z postęпами w nauce i zachowaniu.
- Uczestniczą w imprezach organizowanych przez daną klasę, bliżej poznają uczniów.
- Wspierają pracę uczniów uzdolnionych z danego przedmiotu, przygotowują do konkursów i olimpiad.
- Prowadzą konsultacje dla uczniów i rodziców.
- Udzielają pomocy uczniom słabym w danym przedmiocie.
- Doskonala swoje umiejętności w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami

Rada Rodziców

- Analizuje i diagnozuje opinie rodziców na temat nauczania i wychowania.
- Opiniuje plany pracy i programy szkoły.
- Jest łącznikiem pracy szkoły ze środowiskiem.
- Współpracuje z Radą Pedagogiczną i Samorządem Uczniowskim.

Rodzice

- Współpracują z wychowawcami klas.
- Określają zapotrzebowanie rodziców na formy szkolenia wzmacniające kompetencje wychowawcze rodziców.
- Aktywnie uczestniczą w tworzeniu planów wychowawczych.
- Klasowe Rady Rodziców reprezentują opinie wszystkich rodziców w Radzie Rodziców.
- Uczestniczą w ankietach i sondażach.
- Pomagają w organizowaniu imprez klasowych i szkolnych.

Samorząd Uczniowski

- Reprezentuje całą społeczność uczniowską i każdego ucznia indywidualnie.
- Współpracuje z dyrekcją szkoły, nauczycielami, administracją szkolną poszczególnymi klasami, rodzicami i środowiskiem lokalnym.
- Uczestniczy w uchwalaniu Statusu Szkoły, Programu Wychowawczego Szkoły oraz współdecyduje o życiu i pracy szkoły.
- Opiniuje osiągnięcia i zachowanie uczniów.
- Broni praw i godności uczniów, rozwiązuje ich problemy.
- Uczy zachowań społecznych poprzez realizację podjętych zadań.
- Uczy planowania i osiągnięcia zamierzonych celów.
- Uczy postaw obywatelskich, rozwija cechy i umiejętności przywódcze.
- Organizuje imprezy szkolne i pozaszkolne.
- Podejmuje akcje charytatywne na rzecz osób potrzebujących.
- Reklamuje i organizuje imprezy szkolne.

Dyrektor

- Nadzoruje i kontroluje pracę wychowawcy w szkole.
- Współpracuje ze wszystkimi podmiotami działań pedagogicznych w szkole.
- Diagnozuje oczekiwania uczniów i rodziców wobec szkoły.
- Współpracuje z Samorządem Uczniowskim w rozwiązywaniu konfliktów dotyczących spraw uczniów i nauczycieli.

- Współpracuje z Radą Rodziców w zakresie tworzenia planów pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej.

Wychowawca klasy

- Identyfikuje ucznia ze szkołą, zapoznaje uczniów i ich rodziców ze Statusem Szkoły i wszystkimi regułami obowiązującymi w placówce.
- Rozpoznaje środowisko ucznia i „wewnętrzne życie” klasy.
- Diagnozuje potrzeby wychowawcze uczniów.
- Bierze udział w pracach zespołu wychowawczego.
- Wspólnie z rodzicami i uczniami tworzy plan pracy wychowawczej swojej klasy.
- Kontroluje realizację zadań i podjętych zobowiązań klasy.
- Wspólnie z Radą Rodziców planuje imprezy klasowe, wycieczki, biwaki, formy pracy pozalekcyjnej.
- Diagnozuje stan zagrożenia, uzależnienia i ustala realizację programu profilaktycznego z zespołem wychowawczym.
- Stwarza warunki do samorealizacji ucznia.
- Wspólnie z rodzicami dba o rozwój intelektualny i moralny ucznia.
- Ustala z uczniem ocenę ze sprawowania.
- Jest rzecznikiem praw ucznia i przyjacielem młodzieży.

Zespół Wychowawczy

- Współpracuje z dyrektorem, pedagogami oraz nauczycielami.
- Projektuje zmiany w programie wychowawczym szkoły.
- Planuje pracę wychowawczą na poziomie szkoły na każdy rok.
- Proponuje zadania wychowawcze dla poszczególnych poziomów klas, priorytety, tematykę wraz z formami realizacji.
- Dokonuje określonych analiz stopnia realizacji zadań wychowawczych.

Przewodniczący zespołu wychowawców (pedagog):

- Bierze udział w pracach zespołu wychowawczego.
- Rozpoznaje potrzeby środowiska wychowawczego.
- Organizuje wymianę doświadczeń wychowawczych.
- Koordynuje pracę i zadania wychowawcze.
- Inspiruje nauczycieli do twórczej pracy wychowawczej.
- Kontroluje realizację zadań podjętych zobowiązań przez podległy sobie zespół wychowawców.

Komisja wychowawcza

- Rozpatruje wnioski o skreślenie z listy uczniów.
- Przeprowadzą rozmowy z uczniem, opiekunem w obecności wychowawcy na temat szkolnych obowiązków ucznia.
- Spisuje kontrakt z uczniem i rodzicem, który formułuje warunki, na jakich uczeń pozostaje w szkole.

Struktura programu

Program składa się z pięciu modułów:

- I. Metodyka pracy umysłowej.
- II. Mocne i słabe strony własnej osobowości.
- III. Motywy aktywności zawodowej człowieka
- IV. Własna ścieżka zawodowa.
- V. dokumentacja zawodowa poszukującego pracy.

Aby ułatwić nauczycielom realizację celów wychowania program zawiera:

- Treści wychowania i nauczania,
- Odpowiadającej im osiągnięcia uczniów oraz wynikające z nich czynności nauczyciela (określone przez szczegółowe cele), które wykazują, że przedmiotem wychowawczo – dydaktycznym jest uczeń, aktywnie podejmujący określone zadanie.

Za podstawowe metody stosowane przy realizacji programu uznano zadania w formie ćwiczeń, „burzę mózgów”, inscenizację, gry dydaktyczne, pracę w grupach, dyskusję i pracę z użyciem komputera.

Szczegółowa struktura programu przedstawia się następująco:

I. Metodyka pracy umysłowej.

1. Jakie czynniki wpływają na proces uczenia się ?
  - Wpływ stanu psychicznego na proces uczenia się.
  - Warunki zewnętrzne sprzyjające efektywnemu uczeniu się.
  - Higiena pracy umysłowej.
2. jak efektywnie uczyć się ?
  - Różne sposoby uczenia się.
  - Sporządzanie notatek.
  - Myślenie twórcze.
3. Stres szkolny.
  - Przyczyny i rodzaje stresu.
  - Techniki relaksacyjne.

II. Mocne i słabe strony własnej osobowości.

1. Samopoznanie.
  - Moje zalety i wady.
  - Znam swoją wartość.
2. Doskonalenie komunikacji.
  - Doskonalenie relacji między ludźmi.
  - Sztuka dyskusji i negocjacji.
  - Komunikacja poza werbalna.
3. Asertywność.
  - Postawa asertywna
  - Asertywność w życiu dorosłym.

III.. Motywy aktywności zawodowej człowieka.

1. Formułowanie celów życiowych człowieka.
  - Różne style życia.
  - Weryfikacja hierarchii wartości.
  - Ustalenie wartości osobistych.
  - Wartości osobowe a wybór zawodu.
  - Motywacja aktywności zawodowej i zawody.
2. Samodoskonalenie.
  - Rozwijanie mocnych stron swojej osobowości.

- Podejmowanie decyzji.
- 3. Praca w życiu człowieka.
- Przyczyny pracy: ekonomiczne, psychologiczne, społeczne.

IV. Własna ścieżka zawodowa.

1. Autoprezentacja.
  - Sztuka prezentowania siebie.
  - Jak wyrażać własne zdanie i bronić go ?
  - Wygląd zewnętrzny w miejscu pracy.
2. Poszukiwanie pracy.
  - Od czego zacząć ?
  - Oczekiwania pracodawcy.
  - Założenie własnej firmy.

V. Dokumentacja osobowa.

- Życiorys.
- Podanie o pracę.
- Rozmowa kwalifikacyjna.
- 3. Odrzucenie kandydatury.
  - Jak radzić sobie z niepowodzeniem ?

Szczegółowe treści wychowania i procedura realizacji celów

1. METODYKA PRACY UMYSŁOWEJ.

Główny cel pracy wychowawczej: **rozwijanie zdolności twórczych.**

Dział programu	Treści	Cele szczegółowe	Spodziewane efekty
----------------	--------	------------------	--------------------

I. Czynniki wpływające na proces uczenia się.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wpływ stanu psychicznego na proces uczenia się. 2. Warunki zewnętrzne sprzyjające efektywnemu uczeniu się. 3. Higien pracy umysłowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Określenie czynników psychofizycznych decydujących o skutecznym uczeniu się. • Inspirowanie uczniów do dyskusji na temat wpływu i znaczenia czynników psychofizycznych dla efektywnego uczenia się. • Stworzenie możliwości określenia hierarchii czynników psychofizycznych. • Przedstawienie warunków zewnętrznych sprzyjających dobrej nauce. • Zainspirowanie uczniów do przedyskutowania omawianych tematów z rodzicami. 	<ul style="list-style-type: none"> * Uczeń zna czynniki psychofizyczne wpływające na uczenie się. * Potrafi dokonać podziału tych czynników i określić hierarchię ich wartości. * Wie, jakie warunki zewnętrzne wpływają na efektywne uczenie. * Wyraża gotowość do przedyskutowania poruszanych problemów z rodzicami. * Deklaruje zmiany swoich negatywnych nawyków, wyraża gotowość praktycznego zastosowania zdobytych na lekcjach wiadomości. * Zna podstawowe zasady higieny pracy umysłowej.
--	--	---	---

Dział programu	Treści	Cele szczegółowe	Spodziewane efekty
----------------	--------	------------------	--------------------

II. Jak efektywnie uczyć się ?	1. Różne sposoby uczenia się. 2. Sporządzanie notatek. 3. Myślenie twórcze.	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawienie uczniowi różnych metod. • Zainspirowanie uczniów do zaprezentowania własnych sprawdzonych sposobów uczenia się. • Uświadomienie uczniom znaczenia doboru metody uczenia się do indywidualnych celów i uzdolnień. • Stworzenie szansy wyboru odpowiedniej metody. • Zainspirowanie uczniów do dyskusji na temat przydatności robienia notatek. • Zapoznanie uczniów z różnymi sposobami notowania. • Określenie cech dobrej notatki. • Zapoznanie uczniów z ogólną definicją myślenia twórczego. • Określenie swoich predyspozycji dotyczących twórczego myślenia. 	<ul style="list-style-type: none"> * Zna metody efektywnego uczenia się. * Rozumie znaczenie wyboru odpowiedniej metody zależnie od cech osobowości i uzdolnień * Wyraża gotowość do zaprezentowania dyskusji własnych sposobów uczenia się. * Deklaruje zmianę dotychczasowych metod nauki na bardziej efektywne. * Zna cechy dobrej notatki oraz różne sposoby jej sporządzania. * Rozumie, dlaczego samodzielne notowanie pomaga w nauce. * Deklaruje sporządzenie notatek. * Zna definicję myślenia twórczego.
III. Stres szkolny.	1. Przyczyny i rodzaje stresu. 2. Techniki relaksacyjne.	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzenie pojęcia stresu i jego rodzajów • Określenie przyczyn stresu, jego dobrych i złych skutków. • Uświadomienie negatywnego wpływu stresu na zdrowie psychiczne i fizyczne. • Stworzenie możliwości określania poziomu podatności na stres. • Zapoznanie ze sposobami walki ze stresem. • Zaprezentowanie kilku technik relaksacyjnych. • Zainspirowanie do 	<ul style="list-style-type: none"> * Zna definicje stresu. * Potrafi określić przyczyny stresu. * Rozumie, dlaczego stres wpływa negatywnie na zdrowie psychiczne i fizyczne. * Zna poziom własnej podatności na stres. * Wie, jakie są sposoby walki ze stresem. * Zna techniki relaksacyjne i wyraża gotowość ich stosowania. * Wyraża gotowość

		podjęcia walki ze stresem	walki ze stresem. * Wie jak przeciwdziałać powstaniu sytuacji stresowych. * Zna swój wpływ na pojawianie się wielkości stresu w niektórych sytuacjach.
--	--	---------------------------	--

II. MOCNE I SŁABE STRONY WŁASNEJ OSOBOWOŚCI.

Główny cel pracy wychowawczej: **kształtowanie poczucia własnej wartości.**

Dział programu	Treści	Cele szczegółowe	Spodziewane efekty
I. Samozapoznanie	Moje zalety i wady.	<ul style="list-style-type: none"> • Poszerzenie świadomości własnych zalet i wad. • Stworzenie okazji do refleksji jak postrzegają mnie inni. • Stworzenie okazji do refleksji nad samym sobą i zachęcenie do samooceny. • Pobudzanie motywacji do pracy nad doskonaleniem własnej osobowości. • Stworzenie możliwości do publicznego wypowiedzenia pozytywnych informacji na swój temat. • Poszerzenie wiadomości na temat własnych potrzeb. • Pobudzanie do budowania adekwatnej samooceny. 	<ul style="list-style-type: none"> * Potrafi wymienić swoje zalety i wady. * Poznaje nie dostrzegane do tej pory cechy swojej osobowości. * Sporządza listy swoich zalet. * Sporządza listę swoich wad. * określa w jakim stopniu nie akceptuje swoich wad. * Dokonuje samooceny. * Dokonuje próby spojrzenia na siebie w nowy sposób. * Dokonuje próby określenia własnej tożsamości. * Zwraca uwagę na sposoby ekspresji własnej osobowości. * Uświadamia sobie co decyduje o poczuciu zadowolenia z życia. * Czuje potrzebę pracy na doskonalenie własnej osobowości. *Zna mocne strony własnej osobowości
	Zna swoją wartość.	<ul style="list-style-type: none"> • Uświadomienie własnych zalet. • Kształtowanie umiejętności pozytywnej autoprezentacji. • Zwiększenie świadomości na temat cenionych wartości. • Stworzenie okazji do otrzymania pozytywnych informacji o sobie. • Stworzenie możliwości do wzmacniania poczucia 	<ul style="list-style-type: none"> * Wie o znaczeniu pozytywnej autoprezentacji w warunkach gospodarki rynkowej. * Jest świadomy istnienia pozytywnych cech własnej osoby – ujawnianych w relacjach a różnymi ludźmi. * Zna swoje mocne

		<p>własnej wartości.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zachęcenie do pozytywnego myślenia o innych. • Uwrażliwienie na korzystne cechy własne bądź otoczenia. 	<p>strony, które może wykorzystać obecnie i w przyszłości.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Potrafi dokonać korzystnej autoprezentacji.
--	--	--	--

Dział programu	Treści	Cele szczegółowe	Spodziewane efekty
II. Doskonalenie komunikacji.	Doskonalenie relacji z innymi ludźmi.	<ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie warunków do przełamania onieśmienia • Stworzenie okazji do przeżycia sytuacji obdarzania kogoś zaufaniem. • Analiza przyczyn zakłóceń w procesie komunikacji. • Pobudzenie motywacji do doskonalenia relacji z innymi ludźmi. • Rozwijanie umiejętności uważnego słuchania. • Rozwijanie umiejętności nawiązania kontaktów. • Kształtowanie umiejętności odczytywania sygnałów niewerbalnych. • Kształtowanie umiejętności wyrażania próśb i oczekiwań. • Kształtowanie umiejętności konstruktywnego wyrażania informacji zwrotnych. • Kształtowanie umiejętności wyrażania uczuć negatywnych. 	<ul style="list-style-type: none"> * Jest świadom istnienia pozytywnych cech własnej osoby ujawniane w relacjach a różnymi ludźmi. * Potrafi porozumiewać się tak, aby uzyskać zamierzony efekt. * Zna przyczyny zakłóceń w procesie komunikacji. * Świadomie stosuje sygnały niewerbalne w życiu. * Umie odczytywać i wykorzystywać niewerbalne sygnały innych ludzi.. * Potrafi łatwo nawiązywać kontakt z innymi. * Zna zachowania ułatwiające nawiązywanie kontaktów. * Zna zasady sprzyjające jasności wypowiedzi. * Potrafi wyrażać uczucia negatywne.

Dział programu	Treści	Cele szczegółowe	Spodziewane efekty
	Sztuka dyskusji i negocjacji.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z definicją dyskusji i negocjacji. • Przetawienie i wypracowanie zasad dyskusji. • Stworzenie okazji do stosowania zasad dyskusji. • Poznanie zasad negocjacji. • Zapoznanie z miękkim i twardym stylem negocjacji. • Kształtowanie umiejętności charakteryzowania konfliktu. • Stworzenie okazji do opracowania sposobów (lub trybu postępowanie) rozwiązywania zaistniałego konfliktu. 	<ul style="list-style-type: none"> * Zna pojęcia: dyskusja i negocjacja. * Zna zasady dyskusji i negocjacji. * Zna cechy „miękkiego” negocjatora. * Zna cechy „twardego” negocjatora. * Wprowadza poznane zasady w życie. * Potrafi scharakteryzować konflikt. * Potrafi zaproponować sposoby rozwiązywania zaistniałego konfliktu.
III. Asertywność.	Postawa asertywna. Asertywność w życiu dorosłym.	<ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie negocjacji (lub dyskusji) lub temat aktualnych zdarzeń politycznych, gospodarczych lub społecznych. • Zapoznanie z pojęciem asertywności. • Kształtowanie umiejętności używania łagodnej stanowczości. • Zapoznanie z przykładami zachowaniami w sytuacji odmowy. • Jak gniewać się i złościć w sposób asertywny. • Asertywne sposoby obrony przed agresją. • Asertywne sposoby wyrażania pozytywnych emocji. • Asertywne sposoby rozwiązywania konfliktów rodzinnych. • Zapoznania z przykładami 	<ul style="list-style-type: none"> * Wie, co to jest asertywność. * Wie, na czym polega zachowanie asertywne. * Potrafi odróżnić asertywność od agresji i uległości. * Potrafi z własnego doświadczenia wskazać przykład asertywnego zachowania. * Potrafi kontrolować swoje zachowanie, wprowadza w życie zachowanie asertywne. * Wprowadza w życie asertywne sposoby rozwiązywania konfliktów rodzinnych. * Kształtuje asertywne

		asertywnych zachowań wobec nauczyciela, pracodawcy.	postawy podczas rozmów z nauczycielami.
--	--	---	---

III. MOTYWY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ CZŁOWIEKA.

Główny cel pracy wychowawczej: **określenie własnych motywów aktywności zawodowej.**

Dział programu	Treści	Cele szczegółowe	Spodziewane efekty
I. Formułowanie celów życiowych.	Różne style życia.	<ul style="list-style-type: none"> Wyjaśnienie znaczenia słów „styl życia”. Uświadomienie uczniom, że każdy człowiek poświęca różne ilości czasu dla rodziny, przyjaciół i społeczeństwa, kariery zawodowej, i przyjemności. Poszerzenie orientacji na temat różnych stylów życia. Pogłębienie samoświadomości w zakresie preferowanego stylu życia. Uświadomienie wpływu stereotypów społecznych a kształtowanie osobowości. Uświadomienie uczniom powiązań pomiędzy stylem życia i wykonywanym zawodem. Uświadomienie, że istnieje związek między stylem życia a wyglądem. 	<ul style="list-style-type: none"> *Potrafi wymienić i scharakteryzować różne style życia. *Rozumie pojęcie „styl życia”. *Potrafi scharakteryzować preferowany przez siebie styl życia. *Wie, dlaczego ludzie różnią się między sobą pod względem stylu życia. *Zna wpływ stereotypów społecznych na kształtowania osobowości. *Wie, że prze kreowanie własnego wyglądu można mieć wpływ na karierę zawodową. *Jest świadom, w jaki sposób wyrażamy swoją osobowość poprzez kreowanie własnego wyglądu. *Ma świadomość preferowanym przez siebie stylów życia.
II. Samodoskonalenie	Weryfikacja hierarchii wartości.	<ul style="list-style-type: none"> Pomoc w uświadomieniu cenionych wartości życiowych. Zwiększenie świadomości na temat cenionych wartości. 	<ul style="list-style-type: none"> *Potrafi sformułować cele życiowe. *Potrafi określić cenione wartości życiowe. *Dokonuje weryfikacji wartości.

		<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie umiejętności określania i weryfikowania hierarchii wartości celów życiowych. • Stworzenie okazji do samooceny realizacji celów życiowych. 	* Potrafi określić, co jest ważne w danej sytuacji życiowej.
Dział programu	Treści	Cele szczegółowe	Spodziewane efekty
	Ustalenie wartości osobistych.	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w formułowaniu celów życiowych. • Pomoc uczniom w rozważaniu własnych wartości. • Pomoc w ustalaniu indywidualnego procesu wartościowania. • Stwarzanie okazji do określania wartości w różnych sytuacjach życiowych. • Pobudzenie do autorefleksji nad rolą doświadczeń życiowych w kształtowaniu osobowości. • Wzbudzanie motywacji do pracy nad sobą. • Rozwijanie poczucia sprawstwa. • Pobudzenie do samorealizacji. • Wzmacnianie poczucia własnej wartości. 	<ul style="list-style-type: none"> * Umie konkretyzować własne cele życiowe. * Określa swoje cechy osobowości wg wartości osobistych. * Refleksja na temat: „od czego i od kogo zależy, czy plany uczniów zostaną zrealizowane”. * Wzbudzenie w uczniach optymizmu i wiary w możliwość pokonania własnych słabości.

Dział programu	Treści	Cele szczegółowe	Spodziewane efekty
	Wartości osobiste a wybór zawodu.	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w zrozumieniu związków między osobistymi wartościami i zainteresowaniami a pracą i stylem życia. • Stwarzanie możliwości do dyskusji „ jak wartości osobiste i zainteresowania mogą wpływać na wybór zawodu?”. • Uświadomieni e uczniom, że to oni muszą wybierać swój przyszły zawód. • Uświadomieni e uczniom, że poznanie różnych zawodów pozwoli im dokonać właściwego wyboru. • Uświadomieni e uczniom, że bardzo ważne jest, aby przed podjęciem pracy zapoznać się z zakresem swoich obowiązków. 	<p>* Uczeń jest przekonany o związku między osobistymi wartościami i zainteresowaniami a pracą i stylem życia.</p> <p>* Wie, że wartości osobiste powinny mieć decydujący wpływ na wybór przyszłego zawodu.</p> <p>* Wie, że przy wyborze zawodu musi wziąć pod uwagę swoje zainteresowania.</p> <p>* Uczeń jest przekonany, że sam musi podjąć decyzję wyboru przyszłego zawodu.</p>

IV. WŁASNA ŚCIEŻKA ZAWODOWA.

Główny cel pracy wychowawczej: **kształtowanie własnej ścieżki zawodowej.**

Dział programu	Treści	Cele szczegółowe	Spodziewane efekty
I. Autoprezentacja.	Sztuka prezentowania siebie.	<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie umiejętności asertywnego prezentowania własnych „mocnych stron”. • Zapoznanie ze skutkami pozytywnej autoprezentacji w życiu zawodowym, 	<p>* Potrafi wymieniać listę mocnych stron.</p> <p>* Potrafi określać swoje dotychczasowe osiągnięcia.</p> <p>* Wymienia na forum klasy swoje umiejętności i stwarza sprzyjającą sytuację do wypowiedzi</p>

		społecznym i towarzyskim.	kolegów. * Dostrzega różnice
		<ul style="list-style-type: none"> • Uświadomienie różnicy między asertywną autoprezentacją a próżnością, zarozumiałstwem i pychą. • Pomoc w sporządzaniu listy własnych mocnych stron. • Pomoc w określaniu osiągnięć życiowych, umiejętności i zalet osobowości. • Stwarzanie możliwości do prezentowania listy własnych mocnych stron innym. • Kształtowanie umiejętności dostrzegania różnicy między autoprezentacją a próżnością, zarozumiałstwem czy pychą. 	<p>między autoprezentacją a próżnością, zarozumiałstwem czy pychą.</p> <p>* Wie, jaką rolę odgrywa pozytywna autoprezentacja w rozmowie z przyszłym pracodawcą.</p> <p>* Zna skutki pozytywnej autoprezentacji w życiu zawodowym, społecznym, towarzyskim.</p>

Dział programu	Treści	Cele szczegółowe	Spodziewane efekty
	Sztuka prezentowania siebie.	<ul style="list-style-type: none"> • Dyskusja na temat sposobów prezentowania siebie na podstawie przedstawionej scenki rzecz uczniów. • Nabycie umiejętności prezentowane innym (np. przyszłemu pracodawcy) własnych „mocnych stron”. 	<p>* W różnych sytuacjach życiowych w sposób asertywny kształtuje swoje „mocne” strony.</p> <p>* Wie, jakie znaczenie ma pozytywna autoprezentacja w życiu zawodowym, społecznym i towarzyskim.</p>

	Jak wyrażać własne zdanie i bronić go.	<ul style="list-style-type: none"> • Pozytywna autoprezentacja i jej • Kształtowanie umiejętności obrony własnych poglądów. • Uczeń zna konsekwencje narażanie się na atak w przyszłym życiu zawodowym i społecznym. • Kształtowanie umiejętności wypowiedzenia własnego zdania wbrew opinii otoczenia. 	<ul style="list-style-type: none"> * Potrafi odważnie i stanowczo wypowiadać własne zdanie, nawet jeśli opinia publiczna ma inne poglądy. * Potrafi poprawnie dobierać argumenty w obronie własnego zdania.
	Wygląd zewnętrzny w miejscu pracy.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie uczniów ze standardami w dziedzinie ubierania się. • Zapoznanie uczniów ze standardami w dziedzinie ogólnego wyglądu. 	<ul style="list-style-type: none"> * Zna standardy w dziedzinie ubierania się. * Zna standardy w dziedzinie ogólnego wyglądu. * Dbą o swój wygląd zewnętrzny. * Kontroluje dotychczasowe „niestandardowe” zachowania.
Dział programu	Treści	Cele szczegółowe	Spodziewane efekty
II. Poszukiwanie pracy.	Od czego zacząć?	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z metodami poszukiwania pracy. • Zapoznanie ze źródłami pomocy w poszukiwaniu pracy. • Określenie sposobów ułatwiających poszukiwanie pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> * Zna metody poszukiwania pracy. * Zna źródła pomocy w poszukiwaniu pracy. * Korzysta ze źródeł pomocy w poszukiwaniu pracy. * Zbiera dane na temat potencjalnych miejsc pracy.

		<ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie listy potencjalnych miejsc pracy. • Analiza ofert pracy. • Sporządzenie listy zawodów z przyszłością. • Uświadomieni a uczniom, że planowanie jest nieodłączną częścią poszukiwania pracy. • Pomoc w zdobyciu informacji o lokalnym rynku pracy. • Uświadomieni a uczniom, że poszukiwanie pracy to ciężka praca! 	<p>* Sporządza listę zawodów z przyszłością.</p>
	Oczekiwania pracodawcy.	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w ustalaniu listy cech potrzebnych przy rozpoczynaniu pracy i przydatne, aby stać się wartościowym pracownikiem. • Zapoznanie uczniów z cechami efektywnego pracownika. • Określenie listy pozytywnych nawyków w pracy. • Kształtowanie umiejętności gospodarowania czasem. • Kształtowanie punktualności. • Uświadomieni e uczniom relacji zachodzących między pracodawcą i pracownikiem, mającym na celu umożliwienie 	<p>* Zna cechy przydatne, aby stać się wartościowym pracownikiem.</p> <p>* Zna cechy efektywnego pracownika i dba o to, aby je posiadać.</p> <p>* Sporządza listę pozytywnych nawyków w pracy.</p> <p>* Umiejętnie gospodaruje swoim czasem.</p> <p>* Dbą o to, aby być punktualnym.</p> <p>* Potrafi określić relacje zachodzące między pracodawcą i pracownikiem, mające na celu umożliwienie efektywnej pracy zespołowej.</p>

		efektywnej pracy zespołowej.	
	Założenie własnej firmy.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie z zaletami i wadami samozatrudnienia. • Stworzenie sytuacji do dyskusji na temat samozatrudnienia. 	<ul style="list-style-type: none"> * Zna wady związane z prowadzeniem własnej firmy w aspekcie społecznym, rodzinnym, państwowym. * Zna zalety związane z prowadzeniem własnej firmy w aspekcie społecznym, rodzinnym, państwowym.

V. DOKUMENTACJA OSOBOWA POSZUKUJĄCEGO PRACY.

Główny cel pracy wychowawczej: **kształtowanie umiejętności znalezienia pracy.**

Dział programu	Treści	Cele szczegółowe	Spodziewane efekty
I. Dokumentacja osobowa.	Życiorys podanie uczniów pracę.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie uczniów ze sposobami pisania życiorysu i jego znaczeniem. • Zaznajomienie uczniów z informacjami, jakie powinny być podane w kwestionariuszu osobowym. • Zaznajomienie uczniów ze sposobami pisania podania o pracę. • Zapoznanie uczniów ze sposobem przygotowania i treścią referencji. 	<ul style="list-style-type: none"> * Uczeń ma sposoby pisania życiorysu. * Zapoznał się z przykładowymi życiorysami zamieszczonymi na stronach Internetu, oraz z szablonami zamieszczonymi w Microsoft Word. * Wie, jakie informacje powinny być podane w kwestionariuszu osobowym. * Sporządza swój życiorys kilkoma sposobami. * Zna sposoby pisania podania o pracę. * Potrafi wykorzystać komputer w pisaniu podania. * Potrafi przygotować treść swojego podania o pracę.

Dział programu	Treści	Cele szczegółowe	Spodziewane efekty
	Rozmowa kwalifikacyjna.	<ul style="list-style-type: none"> • Zapoznanie uczniów z przebiegiem rozmowy kwalifikacyjnej. • Uświadomienie uczniom znaczenia dobrych referencji w poszukiwaniu pracy. • Ukazanie znaczenia korzystnej autoprezentacji. • Przykłady asertywnej rozmowy z przyszłym pracodawcą. 	<ul style="list-style-type: none"> * Zna przebieg rozmowy kwalifikacyjnej. * Potrafi pozytywnie prezentować swoją osobę. * Uczestniczy w scenkach przedstawiających rozmowę kwalifikacyjną i ćwiczy asertywne zachowania.
II. Odrzucenie kandydatury.	Jak radzić sobie z niepowodzeniem?	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w zrozumieniu, dlaczego ubiegający się o pracę bywają odrzuceni. • Sposoby zachowań w sytuacji odrzucenia. 	<ul style="list-style-type: none"> * Wie, dlaczego ubiegający się o pracę bywają odrzuceni. * Potrafi w sposób asertywny odebrać wiadomość o odrzuceniu podania przez pracodawcę.

Tematyka godzin wychowawczych

Nie jest ona obligatoryjna dla wszystkich nauczycieli – mogą ją modyfikować zależnie od potrzeb klasy. Szczegółowe treści wychowania również mają wskazać nauczycielowi priorytety wychowania, a nie zmuszać do ścisłego realizowania wszystkich wskazanych celów.

- I. Metodyka pracy umysłowej
  1. Wpływ stanu psychicznego na proces uczenia się
  2. Warunki zewnętrzne sprzyjające efektywnemu uczeniu się
  3. Higiena pracy umysłowej
  4. Różne sposoby uczenia się
  5. Uczyć się grupowo czy indywidualnie?
  6. Przeszkody w efektywnej nauce
  7. Sporządzanie notatek
  8. Jak powtarzać, żeby zapamiętać.
  9. Uczenie się języków obcych
  10. Myślenie twórcze
  11. Przyczyny i rodzaje stresu
  12. Techniki relaksacyjne

- II. Mocne i słabe strony własnej osobowości.
  1. Jaki jestem?
  2. Jak postrzegają mnie inni?
  3. Moje zalety i wady
  4. Znam swoją wartość. Moje atuty.
  5. Pozytywne myślenie.
  6. Moje potrzeby.
  7. Doskonalenie relacji innymi ludźmi.
  8. Odczytywanie sygnałów niewerbalnych.
  9. Wyrażanie próśb i oczekiwań.
  10. Sztuka dyskusji i negocjacji.
  11. Co to jest asertywność?
  12. Postawa asertywna. Asertywność i ty.
  13. Jak mówić nie? Przykład odmawiania narkotyków.
  14. Asertywna postawa wobec krytyki.
  15. Obrona przed agresją.
  16. Pozytywne wyrażanie emocji.

- III. Motywy aktywności zawodowej człowieka.
  1. Różne style życia.
  2. Mój image.
  3. Weryfikacji hierarchii wartości.
  4. Ustalenie wartości osobistych.
  5. Formułowanie i konkretyzacja celów życiowych.
  6. Wpływ doświadczeń życiowych na przyszłość.
  7. Wartości osobiste a wybór zawodu.
  8. Motywacja a typ aktywności zawodowej i zawody.
  9. Rozwijanie mocnych stron własnej osobowości.
  10. Podejmowanie decyzji.
  11. Samokontrola w sferze gospodarowania.

12. Idealny autoportret.
13. Przyczyny pracy: ekonomiczne, psychologiczne, społeczne.

IV. Własna ścieżka zawodowa.

1. Podstawa autoprezentacji pozytywnej i jej skutki w życiu zawodowym, społecznym, towarzyskim.
2. Obrona własnych poglądów.
3. Wygląd zewnętrzny w miejscu pracy.
4. Zachowanie człowieka godnego zaufania.
5. Stosunek do pracy i nawyki.
6. Od czego zacząć? Legalni pracodawcy w Polsce.
7. Informacje o lokalnym rynku pracy. Analiza ofert pracy.
8. Zawody z przyszłością.
9. Oczekiwania pracodawcy.
10. założenie własnej firmy.

V. Dokumentacja osobowa poszukującego pracy.

1. Życiorys.
2. Podanie o pracę.
3. Rozmowa kwalifikacyjna.
4. Jak radzić sobie z niepowodzeniem?